سنجش کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه بر اساس استاندارد دیانی (۱۳۷٤)

فرامرز سهیلی
دانشجوی دکترای کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاه شهید چمران اهواز
fsoheili@gmail.com
تاریخ دریافت: ۱۳۸۸/۱۲/۰۲ ؛ تاریخ پذیرش: ۱۳۸۹/۰۲/۱۸

چکیده

هدف: پژوهش حاضر وضعیت کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه را بر اساس استاندارد دیانی (۱۳۷۴) مورد بررسی قرار داده است. این کتابخانه‌ها از لحاظ ۹ معیار (ساعات کار روزانه، مساحت کل، مساحت زیربنا، تعداد کتب، افزایش سالانهٔ کتاب، تعداد اعضاء، تعداد کارکنان، تعداد قفسه و تعداد صندلی) با استاندارد دیانی (۱۳۷۴) در دو سطح کلان و خرد مورد مقایسه قرار گرفته و جهت حرکت برای هر کدام از این کتابخانه‌ها مشخص شده است.

روش: روش پژوهش پیمایشی و از نوع توصیفی است. جامعهٔ پژوهش ۵۲ کتابخانهٔ عمومی استان کرمانشاه می‌باشد. داده‌های مورد نیاز برای این پژوهش با استفاده از پرسشنامه گردآوری شده که پس از بازگرداندن آن‌ها در مواردی که نقصی در اطلاعات وجود داشت، از آمار نهاد کتابخانه‌های عمومی استان استفاده شده است. روایی پرسشنامه به صورت محتوایی و با استفاده از نظرات متخصصان صورت گرفته است و پایایی آن در برنامه SPSS به روش آلفای کرونباخ اندازه گیری شده و برابر با ۰/۸۳ می‌باشد.

یافته‌ها: پژوهش نشان داد که کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه در مقایسه با کتابخانه‌های درجه ۶، به‌جز در یک استاندارد (مساحت کل)، در جایگاهی بالاتری بوده و در مقایسه با کتابخانه‌های درجه ۵، در دو استاندارد (افزایش سالیانه کتاب و تعداد قفسه) بالاتر می‌باشند. همچنین در مقایسه با کتابخانه‌های درجه ۴، در ۴ استاندارد (مساحت زیربنا ، تعداد اعضاء، تعداد کارکنان و تعداد صندلی) در جایگاه پایین‌تری قرار دارند ولی در یک استاندارد (افزایش سالیانهٔ کتاب) بالاتر هستند. در مقایسه با کتابخانه‌های درجه ۳، در ۵ استاندارد (مساحت زیربنا، تعداد کتاب، تعداد کارکنان، تعداد صندلی و تعداد اعضاء) در جایگاه پایین‌تری بوده و در دو استاندارد (افزایش سالیانهٔ کتاب و تعداد قفسه) بالاتر هستند.

اصالت/ارزش: این مقاله اولین کاری است که به‌طور جامع کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه را مورد بررسی قرار داده و شواهدی را فراهم کرده است که به بهبود این کتابخانه‌ها کمک خواهد کرد.

کلیدواژه‌ها: کتابخانه‌های عمومی، استان کرمانشاه ، استاندارد دیانی، سنجش و ارزیابی

[Downloaded from publij.ir on 2024-03-29]
[DOR: 20.1001.1.26455730.1389.16.1.4.3]

مقدمه

کتابخانه‌های عمومی با سرمایهٔ عمومی برای استفاده عموم ایجاد می‌شوند. این کتابخانه‌ها با فراهم‌آوری مواد چاپی، مواد دیداری- شنیداری، الکترونیکی و... سعی در گردآوری، نگهداری، سازماندهی، بازیابی، انتشار، و ارائهٔ اطلاعات و آثار بشری دارند. این کتابخانه‌ها در حال حاضر حاصل مردم‌سالاری نوین می‌باشند.

امروزه کتابخانه‌های عمومی، دیگر مخزنی مرده از کتاب‌های فرسوده و بلااستفاده نیستند؛ بلکه تعبیرها و مفاهیم نوینی یافته و از آن به منزلهٔ دانشگاه عمومی نام برده می‌شود. «ویژگی بزرگ کتابخانهٔ عمومی، به‌عنوان سازمانی آموزشی، آن است که دانشگاه همیشگی هر فرد است» (ابرامی، ۱۳۸۱، ص ۶۴).

به اعتقاد سازمان آموزشی، علمی و فرهنگی ملل متحد (یونسکو) "کتابخانهٔ عمومی مهم‌ترین نهاد آموزش عمومی و مادام‌العمر و عمده‌ترین وسیله‌ای است که به یاری آن پیشینهٔ افکاروعقاید وحاصل‌اندیشه‌های خلاقهٔ بشری‌آزادانه و به رایگان دراختیار همگان قرار می‌گیرد" (بیانیه یونسکو درباره کتابخانه عمومی، ۱۳۷۴).

کتابخانه‌های عمومی به دلیل زیر پوشش داشتن عموم طبقات و گروه‌های اجتماعی و روبروشدن با درخواست‌ها و نیازهای گوناگون، نسبت به سایر انواع کتابخانه‌ها، مسؤلیت‌های سنگین‌تر و گستره‌تری دارند. از این رو پژوهش حاضر سعی بر آن دارد تا به ارزیابی عملکرد کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه بپردازد.کرمانشاه با قدمتی چندین هزار ساله دارای پیشینهٔ بسیار غنی فرهنگی است. حال با توجه به این پیشینهٔ کهن فرهنگی، آیا کتابخانه‌های عمومی این استان که جزء لاینفکی از فرهنگ جامعه هستند و به عنوان دانشگاه عموم مردم از آنها یاد می‌شود در وضعیت مطلوبی به سر می‌برند یا خیر؟

پژوهش حاضر بر آن است تا بررسی نماید که وضعیت موجود کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه از نظر ۹ استاندارد ارائه شده به‌وسیلهٔ دیانی چگونه است؟ از طریق این مقایسه مشخص می‌شود که در تحلیل خرد و کلان، وضعیت کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه منطبق با کدام استاندارد است و در کدام استاندارد از وضعیت مطلوب‌تری برخوردار است و از کدام جنبه دارای نقص می‌باشد. داشتن تصویر روزآمد و روشن از کتابخانه‌های عمومی این استان کمک

[Downloaded from publij.ir on 2024-03-29]

[DOR: 20.1001.1.26455730.1389.16.1.4.3]

می‌کند که جهت حرکت و اولویت‌های برنامه‌ریزی کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه بیشتر با واقعیت‌ها منطبق باشد. بعد از انجام این پژوهش معلوم می‌شود که کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه تا چه حد با استاندارد دیانی در مورد کتابخانه‌های عمومی کشور تطبیق دارند.

در ارائهٔ انواع خدمات هدف‌ها و خط‌مشی‌ها، برنامه‌ریزی، تدارک و سازماندهی مواد و منابع باید جامع‌تر، اصولی‌تر و دقیق‌تر اندیشیده و عمل شود. با توجه به اینکه دست‌اندرکاران بخش فرهنگی جامعه و مسؤلان استان تا زمانی که تصور درستی از واقعیات موجود در کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه نداشته باشند، بازسازی و توسعهٔ این کتابخانه‌ها ممکن نخواهد بود، پژوهش حاضر در نظر دارد تا وضعیت کلی این کتابخانه‌ها را بررسی نموده و با طبقه‌بندی دیانی برای کتابخانه‌های عمومی ایران مقایسه نماید.

پرسش‌های پژوهش

۱. وضعیت کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه در مقایسه با طبقه‌بندی دیانی برای کتابخانه‌های عمومی ایران چگونه است؟

۲. توسعهٔ کدام جنبه از کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه را باید در اولویت قرار داد؟

روش پژوهش

پژوهش حاضر توصیفی است و به روش پیمایشی صورت گرفته است. داده‌های مورد نیاز برای این پژوهش با استفاده از پرسشنامه گردآوری شد. این پرسشنامه‌ها به‌صورت حضوری به تمامی کتابخانه‌های عمومی این استان تحویل داده شد و پس از بازگرداندن آن‌ها در مواردی که اطلاعات ناقصی وجود داشت از آمار گرفته شده از نهاد کتابخانه‌های عمومی استان استفاده شد. البته پرسشنامهٔ مورد استفاده در این تحقیق یک پرسشنامه محقق‌ساخته است که روایی آن به صورت محتوایی و با استفاده از نظرات متخصصان تأیید شده و پایایی آن در برنامه SPSS به روش آلفای کرونباخ اندازه‌گیری شده و برابر با ۰/۸۳ می‌باشد که گویای روایی ابزار تحقیق است. به‌علاوه از روش‌های آمار توصیفی شامل میانگین، میانه، چارک اول، چارک سوم و انحراف استاندارد برای تحلیل داده‌ها استفاده شده است. جامعهٔ پژوهش حاضر کلیهٔ کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه است که در مجموع ۵۲ کتابخانه را در بر می‌گیرد. با توجه به اینکه اطلاعات مربوط به دو کتابخانه در دسترس نبود، این دو کتابخانه به ناچار از جامعهٔ پژوهش حذف شدند.

[Downloaded from publij.ir on 2024-03-29]

[DOR: 20.1001.1.26455730.1389.16.1.4.3]

پیشینهٔ پژوهش

در مورد بررسی وضعیت کتابخانه‌های عمومی ایران مطالعات متعددی صورت گرفته است اما تنها چند مورد به بررسی کتابخانه‌های عمومی بر اساس استانداردها پرداخته‌اند. سایر پژوهش‌ها نیز تنها به بررسی وضعیت کتابخانه‌ها پرداخته‌اند که در زیر به برخی از آن‌ها اشاره می‌شود.

اَمانی (۱۳۷۳) در پژوهشی به بررسی وضعیت کتابخانه‌های عمومی استان اردبیل پرداخت. یافته‌های تحقیق وی نشان داد که تعداد کتابخانه‌ها از نظر پاسخ‌گویان و با توجه به استاندارد ایفلا کافی نیستند. همچنین کتابخانه‌های عمومی موجود در استان اردبیل از نظر فضا، تجهیزات و مجموعه دچار کمبود بوده و انتظارات مراجعان از کتابخانه‌های عمومی در وهلهٔ اول این بوده است که بتوانند بیشتر از یک کتاب امانت بگیرند و همچنین کتابخانه‌ها در ایام تعطیل باز باشند. در وهلهٔ دوم آن‌ها انتظار داشتند که تمام کتابخانه‌ها به فهرست‌برگه مجهز شده و مراجعان شیوهٔ استفاده از برگه‌دان را آموزش ببینند. نتایج این تحقیق نشان داد که کتابخانه‌های عمومی استان نیازهای مراجعان را به‌ویژه از نظر کتاب‌های مورد نیاز مرتفع نساخته‌اند.

دیانی و سقاءپیرمرد (۱۳۷۴) در پژوهشی با عنوان «استانداردهای کمی برای کتابخانه‌های عمومی با نگاهی به کتابخانه‌های عمومی خوزستان» ابتدا موجه بودن استاندارد کتابخانه‌های عمومی کشور به‌وسیلهٔ وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی بر اساس ۹ استاندارد (ساعات کار، مساحت کل، مساحت زیربنا، تعداد کتب، تعداد افزایش سالانهٔ کتاب، تعداد اعضاء، تعداد کارکنان، تعداد قفسه‌ها و تعداد صندلی‌ها) را مورد بررسی قرار دادند و سپس آن‌ها وجود یا عدم وجود همبستگی بین این ۹ استاندارد در کتابخانه‌ها را نیز با درجات متفاوت تعیین کرده و براساس ۹ استاندارد مذکور (در سال ۱۳۷۴) یک نوع استاندارد برای کتابخانه‌های عمومی کشور پیشنهاد کردند که این استاندارد کتابخانه‌های عمومی ایران را بر اساس ۹ معیار مورد نظر در درجات مختلف از درجه ۳ تا درجه ۶ رتبه‌بندی می‌کند.

مقایسهٔ استاندار دیانی با سایر استانداردها از جمله استانداردهای ایفلا و یا استانداردهایی که به‌وسیلهٔ وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی ارائه شده است این مزیت را دارد که این استاندارد بر اساس یک مطالعهٔ میدانی که کل کتابخانه‌های عمومی ایران را مورد بررسی قرار داده و با واقعیت‌های موجود کتابخانه‌های عمومی ایران سازگارتر است تهیه شده و با توجه به وضعیت

[Downloaded from publij.ir on 2024-03-29]

[DOR: 20.1001.1.26455730.1389.16.1.4.3]

کتابخانه‌های ایران استانداردی عینی است. هر چند که یک دهه از ارائهٔ این استاندارد می‌گذرد ولی با توجه به وضعیت موجود در زمان ارائه این استاندارد و وضعیت کنونی کتابخانه‌های عمومی ایران و پیشرفت‌هایی که در کتابخانه‌های عمومی ایران به‌وجود آمده است، هنوز هم در اکثر موارد صادق می‌باشد و توسعه‌های به عمل آمده در کتابخانه‌های عمومی ایران مگر در موارد بسیار محدود تا آن حد ارتقاء نیافته‌اند که کتابخانه‌ای توانسته باشد به سطح بالاتری دست یابد. به‌طور کلی این استاندارد نسبت به سایر استانداردها سازگاری بیشتری برای ارزیابی کتابخانه‌های عمومی ایران دارد و به واقعیت موجود این کتابخانه‌ها در ایران بسیار نزدیک‌تر است. استاندارد یاد شده به شرح زیر است:

جدول ۱. استاندارد دیانی برای کتابخانه های عمومی ایران

کتابخانه‌های درجه ۳					
استانداردها	میانگین	انحراف استاندارد	چارک اول	میانه	چارک سوم
ساعات‌کاردر روز	۱۰/۳۹	۲/۳۱	۹/۷۵	۱۱/۵۰	۱۲
مساحت کل	۱۴۷۱	۱۹۲۲	۳۴۲	۸۰۸	۲۰۲۵
مساحت زیربنا	۶۹۱	۴۸۵	۲۵۲	۷۰۰	۹۸۷
تعداد کتب	۱۵۳۷۰	۳۵۵۱	۷۰۸۸	۱۴۱۶۵	۱۹۹۴۴
افزایش سالیانهٔ کتاب	۳۱۷	۱۰۸	۲۱۰	۲۸۸	۴۰۵
تعداد اعضاء	۱۹۹۱	۱۸۶۵	۳۴۸	۱۴۸۷	۳۳۰۳
تعداد کارکنان	۳	۲	۱	۳	۵
تعداد قفسه	۶۴	۴۲	۳۲	۵۴	۸۰
تعداد صندلی	۸۹	۵۸	۵۰	۸۸	۱۰۵
کتابخانه‌های درجه ۴					
استانداردها	میانگین	انحراف استاندارد	چارک اول	میانه	چارک سوم
ساعات کار در روز	۱۰/۴۸	۲/۱۶	۹/۲۵	۱۱/۵۰	۱۲
مساحت کل	۱۳۰۹	۱۰۹۶	۳۹۱	۱۰۲۵	۱۹۰۷
مساحت زیربنا	۵۶۷	۴۱۶	۳۴۰	۴۵۰	۸۱۰
تعداد کتب	۱۱۱۴۱	۴۴۹۶	۸۶۵۱	۱۰۹۳۳	۱۳۹۹۱
افزایش سالیانهٔ کتاب	۳۱۲	۱۲۳	۲۱۰	۲۸۸	۳۶۳
تعداد اعضاء	۹۹۳	۱۷	۴۰۹	۸۶۵	۱۳۸۶
تعداد کارکنان	۲/۸	۱/۳۰	۲	۳	۴
تعداد قفسه	۴۲	۲۱	۲۴	۴۰	۸۵
تعداد صندلی	۷۱	۳۶	۴۶	۶۰	۹۳

←

[Downloaded from publij.ir on 2024-03-29]

[DOR: 20.1001.1.26455730.1389.16.1.4.3]

کتابخانه‌های درجه ۵					
استانداردها	میانگین	انحراف استاندارد	چارک اول	میانه	چارک سوم
ساعات کار در روز	۱۰/۳۶	۲/۱۴	۹/۵۰	۱۱/۵۰	۱۲
مساحت کل	۷۷۸	۱۰۵۰	۲۴۴	۵۰۰	۸۸۷
مساحت زیربنا	۳۱۸	۲۲۷	۱۵۵	۲۳۶	۴۵۰
تعداد کتب	۹۱۴۱	۲۹۴۸	۶۴۷	۸۹۲۴	۱۱۲۷۸
افزایش سالیانهٔ کتاب	۲۴۹	۵۵	۲۱۰	۲۱۰	۲۸۸
تعداد اعضاء	۷۷۹	۷۰۳	۲۷۲	۵۴۱	۹۵۵
تعداد کارکنان	۲/۰۲	۰/۹۸	۱	۲	۳
تعداد قفسه	۳۲	۱۵	۱۹	۳۲	۴۲
تعداد صندلی	۴۶	۲۳	۳۰	۴۰	۵۵
کتابخانه‌های درجه ۶					
استانداردها	میانگین	انحراف استاندارد	چارک اول	میانه	چارک سوم
ساعات کار در روز	۸/۵۱	۲/۲۵	۶/۵۰	۷/۵	۱۱
مساحت کل	۱۲۴۸	۱۴۵۸	۲۸۰	۷۵۹	۱۸۰۰
مساحت زیربنا	۱۵۹	۱۲۸	۷۲	۱۲۰	۱۹۲
تعداد کتب	۴۹۷۴	۲۰۶۸	۳۳۸۶	۴۸۰۰	۶۴۳۵
افزایش سالیانهٔ کتاب	۲۲۱	۴۹	۲۱۰	۲۱۰	۲۱۰
تعداد اعضاء	۳۲۰	۲۷۲	۱۴۴	۲۳۲	۴۲۵
تعداد کارکنان	۱/۴۳	۰/۶۵	۱	۱	۲
تعداد قفسه	۲۱	۱۶	۱۴	۱۸	۲۳
تعداد صندلی	۳۱	۲۴	۱۸	۲۶	۳۷

آقاجان‌زاده (۱۳۷۴) در پژوهشی به بررسی وضعیت کتابخانه‌های عمومی استان مازندران پرداخت. پژوهش وی بر روی ۴۴ کتابخانهٔ عمومی انجام گرفت و یافته‌های تحقیق نشان داد که تعداد کتابخانه‌های موجود با جمعیت شهرستان‌ها هم‌خوانی ندارد. اکثر کتابخانه‌ها استیجاری هستند و ساختمان آن‌ها کیفیت مطلوبی ندارد. علاوه بر این، کتاب‌های موجود پاسخ‌گوی نیاز مراجعه‌کنندگان نیست. برای بهبود وضعیت موجود پیشنهاد شده است که تعداد کتابخانه‌ها افزایش یابد، ساعات کار کتابخانه‌ها افزایش یافته و در روزهای تعطیل نیز باز باشند. از یک نوبته کردن کتابخانه‌ها پرهیز شود و بودجه مشخص برای کتابخانه‌ها در نظر گرفته شود.

فیروز (۱۳۷۶) در پژوهشی به بررسی وضعیت کتابخانه‌های عمومی استان آذربایجان غربی پرداخت. یافته‌های تحقیق وی نشان داد که ساختمان‌های موجود با وجود نوساز بودن، دارای فضای لازم برای کتابخانه نیستند، نیروهای شاغل از نظر تعداد و تخصص، توانایی ادارهٔ

[Downloaded from publij.ir on 2024-03-29]
[DOR: 20.1001.1.26455730.1389.16.1.4.3]

کتابخانه‌های موجود را ندارند. تعداد کتاب‌های موجود با تعداد جمعیت استان هم‌خوانی ندارد و منابع غیر کتابی در کتابخانه‌ها موجود نیست و نیز کتابداران در انتخاب کتاب نقشی ندارند.

بیگدلی و حسینی (۱۳۸۰) در پژوهشی وضعیت کتابخانه‌های عمومی استان کردستان را بر اساس طبقه‌بندی دیانی (۱۳۷۴) مورد بررسی قرار دادند. نتایج این بررسی نشان داد که میانگین کتابخانه‌های عمومی استان کردستان در تحلیل کلان در مقایسه با استاندارد دیانی به‌طور معناداری در جایگاهی بالاتر از کتابخانه‌های درجه ۶ قرار دارند. این کتابخانه‌ها دو استاندارد بالاتر از کتابخانه‌های درجه ۵ قرار داشته و در هفت استاندارد باقیمانده اختلاف معناداری با کتابخانهٔ درجه ۵ ندارد. به‌طور کلی این پژوهش نشان داد که میانگین کتابخانه‌های عمومی استان کردستان در ردیف کتابخانه‌های درجه ۵ و درجه ۴ معرفی شده در استاندارد دیانی قرار دارند.

احمدلو (۱۳۸۵) در پژوهش خود به ارزیابی عملکرد کتابخانه‌های عمومی شهر قم از دیدگاه مراجعه‌کنندگان و کارکنان آن پرداخت. یافته‌های پژوهش وی نشان داد که: ۱. مجموعهٔ موجود در کتابخانه‌ها در موضوعات مختلف با تعداد کتب به امانت رفته در همان موضوعات همخوانی ندارند و کارکنان و مراجعه‌کنندگان هیچ نقشی در انتخاب منابع ندارند. ۲. تعداد کتابخانه‌ها نسبت به مراجعه‌کنندگان کم بوده و از لحاظ تجهیزات، فضا، پرسنل، مجموعه و ... وضعیت مناسبی ندارند. ۳. دو نوبته کردن بعضی از کتابخانه‌ها و کمبود ساعات کار کتابخانه‌ها مشکلاتی را به‌وجود آورده است. ۴. کتابخانه‌ها پس از زمانی که زیر نظر انجمن اداره می‌شوند تحولی نسبی داشته اند. ۵. توزیع بودجه بین کتابخانه‌ها به صورت استاندارد نمی‌باشند.

تجزیه و تحلیل یافته‌ها

در این قسمت وضعیت کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه در مقایسه با استاندارد دیانی(۱۳۷۴) برای کتابخانه‌های عمومی کشور مورد بررسی قرار گرفته تا مشخص شود که کتابخانه‌های عمومی این استان به طور کلی هم‌تراز کدام درجه از استاندارد مذکور می‌باشند.

قبل از تحلیل داده‌ها لازم است عنوان شود که در هنگام تدوین این استاندارد به‌وسیلهٔ دیانی و سقاءپیرمرد به این مورد اشاره شده که "به علت اینکه در کل کشور دو کتابخانه درجه ۱ و شش کتابخانه درجه ۲ وجود داشت این موارد از بررسی کنار گذاشته شدند" (دیانی و سقاء پیرمرد، ۱۳۷۴، ص ۵۹). باید اذعان داشت که در حال حاضر هم این مورد وجود دارد و شاید در برخی کلان‌شهرها، در ساخت کتابخانه‌های درجه ۱ و ۲ رشد وجود داشته باشد ولی در

[Downloaded from publij.ir on 2024-03-29]

[DOR: 20.1001.1.26455730.1389.16.1.4.3]

استان کرمانشاه کتابخانه‌ای در حد استاندارد درجه ۱ و ۲ وجود ندارد. در جدول ۲ اطلاعات مربوط به ۹ استاندارد مربوط به ۵۰ کتابخانهٔ عمومی استان کرمانشاه ارائه شده است.

جدول ۲. داده های مربوط به ۹ استاندارد در ۵۰ کتابخانه عمومی استان کرمانشاه

ساعت کار	مساحت کل	مساحت زیر بنا	تعداد کتاب	افزایش سالیانه	تعداد اعضا	تعداد قفسه	تعداد صندلی	تعداد کارمندان
۳	۱۱۳	۶۰	۱۵۰۰	۲۰۰	۲۹	۱۰	۱۰	۱
۵	۱۱۷	۶۰	۲۵۰۰	۳۳۰	۴۰	۱۰	۱۱	۱
۶	۱۲۰	۶۰	۳۱۷۰	۴۰۰	۵۲	۱۱	۱۱	۱
۶	۱۵۰	۶۰	۳۲۰۰	۴۰۰	۶۵	۱۱	۱۱	۱
۷	۱۵۰	۷۰	۳۵۲۱	۵۰۰	۷۰	۱۱	۱۱	۱
۷	۱۵۰	۸۴	۴۱۶۰	۵۰۰	۱۱۴	۱۲	۱۵	۱
۷	۱۵۰	۱۱۳	۴۵۶۹	۵۰۰	۱۱۸	۱۳	۱۵	۱
۷	۱۵۰	۱۱۷	۴۶۸۶	۵۰۰	۱۲۴	۱۵	۲۰	۱
۷	۲۰۰	۱۲۰	۴۸۱۱	۵۰۰	۱۳۰	۱۵	۲۰	۱
۷	۲۲۰	۱۵۰	۴۸۵۲	۵۰۰	۱۵۰	۱۵	۲۰	۱
۷	۲۴۰	۱۸۰	۵۰۰۰	۵۰۰	۱۵۰	۱۵	۲۱	۱
۷	۳۰۶۸	۲۰۰	۵۰۲۶	۵۰۰	۱۵۶	۱۷	۲۲	۱
۷	۳۵۰	۲۰۰	۵۵۲۸	۵۰۰	۱۷۵	۱۸	۲۲	۱
۷	۴۰۰	۲۲۰	۵۵۶۲	۵۵۰	۱۷۵	۱۹	۲۴	۱
۷	۴۵۰	۲۲۵	۶۱۲۱	۵۵۹	۱۹۳	۲۰	۲۶	۱
۷	۴۷۰	۲۳۰	۷۰۶۴	۶۱۴	۲۰۵	۲۰	۲۶	۱
۷	۵۰۰	۲۴۰	۷۱۱۶	۶۳۵	۲۰۶	۲۰	۲۶	۱
۸	۵۰۰	۲۵۰	۷۴۷۵	۶۵۰	۲۱۵	۲۱	۲۸	۱
۸	۵۳۰	۲۵۰	۷۶۳۴	۶۵۸	۲۱۶	۲۳	۲۸	۱
۸	۵۷۰	۲۵۰	۷۷۲۶	۷۰۰	۲۱۹	۲۷	۲۸	۱
۸	۶۰۰	۲۵۰	۷۹۲۱	۷۰۰	۲۵۲	۲۷	۳۰	۱
۱۱	۶۰۰	۲۵۰	۷۹۹۳	۷۰۰	۲۷۵	۲۹	۳۰	۱

←

[Downloaded from publij.ir on 2024-03-29]
[DOR: 20.1001.1.26455730.1389.16.1.4.3]

۱	۳۲	۳۰	۲۹۹	۷۰۰	۸۰۳۲	۲۵۰	۶۵۰	۱۲
۲	۳۵	۳۳	۳۱۸	۷۰۰	۸۲۰۵	۲۷۰	۶۵۰	۱۲
۲	۳۶	۳۷	۳۴۶	۷۰۰	۸۴۵۶	۲۷۵	۶۵۰	۱۲
۲	۳۶	۳۸	۴۲۳	۷۰۰	۸۷۹۷	۲۸۰	۷۰۰	۱۲
۲	۳۷	۳۹	۵۱۶	۷۰۰	۸۸۵۸	۳۰۰	۷۵۰	۱۲
۲	۴۰	۴۰	۵۱۶	۷۰۰	۹۵۱۸	۳۰۰	۷۵۰	۱۲
۲	۴۰	۴۳	۵۳۰	۷۰۰	۹۹۷۶	۳۳۰	۷۵۰	۱۲
۲	۴۰	۴۵	۵۵۰	۸۰۰	۱۰۲۷۰	۳۵۰	۸۰۰	۱۲
۲	۴۰	۴۵	۶۰۳	۹۰۰	۱۰۸۱۶	۳۵۴	۸۳۴	۱۲
۲	۴۱	۵۰	۶۵۰	۱۰۰۰	۱۱۰۰۰	۳۹۸	۹۴۸	۱۲
۲	۴۲	۵۰	۷۰۰	۱۰۰۰	۱۱۰۰۰	۴۵۰	۹۵۰	۱۲
۲	۴۴	۵۰	۷۰۰	۱۰۰۰	۱۱۰۰۰	۵۵۰	۹۷۰	۱۲
۲	۴۵	۵۰	۷۵۷	۱۰۰۰	۱۱۷۰۶	۵۷۰	۱۰۰۰	۱۲
۲	۴۸	۵۰	۷۸۰	۱۰۰۰	۱۱۸۳۰	۵۷۵	۱۰۸۹	۱۲
۲	۵۰	۵۱	۸۷۰	۱۰۰۰	۱۱۸۳۴	۶۰۰	۱۱۰۰	۱۲
۲	۵۱	۵۷	۹۰۰	۱۰۰۰	۱۱۸۴۷	۶۰۰	۱۱۰۰	۱۲
۲	۵۴	۵۷	۹۰۰	۱۰۰۰	۱۲۶۶۵	۶۵۰	۱۱۵۰	۱۲
۲	۵۸	۵۹	۹۲۰	۱۰۰۰	۱۳۳۵۴	۷۰۰	۱۲۵۰	۱۲
۲	۶۵	۶۱	۹۹۵	۱۰۰۰	۱۳۷۶۷	۷۰۰	۱۶۷۰	۱۲
۲	۷۰	۶۸	۱۰۰۰	۱۰۶۹	۱۴۰۰۰	۷۰۰	۱۷۰۰	۱۲
۳	۷۰	۶۹	۱۰۰۰	۱۱۰۰	۱۴۰۰۰	۷۲۰	۲۰۰۰	۱۲
۳	۷۴	۷۴	۱۰۰۰	۱۱۴۰	۱۴۰۰۰	۷۲۳	۲۰۰۰	۱۲
۳	۷۵	۸۲	۱۰۵۵	۱۲۰۰	۱۴۶۱۲	۷۷۰	۲۱۰۰	۱۲
۳	۷۶	۱۰۳	۱۱۵۵	۱۲۰۰	۱۵۶۱۰	۸۰۰	۲۳۵۹	۱۲
۳	۸۰	۱۱۰	۲۴۰۰	۱۵۰۰	۱۶۰۵۰	۸۲۵	۲۶۵۰	۱۲
۴	۹۴	۴۰۶	۲۵۰۰	۱۵۰۰	۱۷۱۱۵	۱۰۰۰	۳۰۰۰	۱۳
۴	۱۰۰	۵۰۰	۳۰۰۰	۱۷۰۰	۱۷۸۰۰	۱۲۰۰	۳۰۰۰	۱۳
۵	۱۵۰	۷۲۰	۳۵۰۰	۲۰۰۰	۶۵۰۰۰	۱۵۰۰	۳۲۰۰	۱۳

[Downloaded from publij.ir on 2024-03-29]
[DOR: 20.1001.1.26455730.1389.16.1.4.3]

با توجه به روش پیشنهادی دیانی و با استفاده از داده‌های جدول بالا برای هر کدام از ۹ استاندارد مورد مطالعه در کتابخانه‌های استان کرمانشاه میانگین، انحراف استاندارد، چارک اول و چارک سوم به‌دست آمد که در جدول ۳ نشان داده شده است.

جدول۳. مقادیر ۹ استاندارد در کتابخانه های عمومی استان کرمانشاه

استانداردها	میانگین	انحراف استاندارد	چارک اول	میانه	چارک سوم
ساعات کار در روز	۹/۸۶	۲/۷۳۳	۷	۱۲	۱۲
مساحت کل	۹۵۱/۱۴	۸۲۴/۴۹	۳۳۹/۲۰	۶۷۵	۱۱۱۲/۵
مساحت زیر بنا	۳۹۲/۵۸	۲۷۶/۰۱۱	۲۰۰	۲۷۷/۵	۶۱۲/۵
تعداد کتب	۱۰۱۶۵/۰۶	۸۹۰۹/۷۲	۵۴۰۲/۵	۸۶۲۶/۵	۱۲۰۵۱/۵
افزایش سالیانه کتاب	۸۱۲/۱	۳۵۷/۶۱	۵۰۰	۷۰۰	۱۰۰۰
تعداد اعضاء	۶۴۴/۲۴	۷۴۶/۷۸	۱۷۰/۲۵	۳۸۴//۵	۹۰۰
تعداد کارکنان	۱/۷۸	۰/۹۳۲	۱	۲	۲
تعداد قفسه	۶۷/۹۲	۱۲۷/۵۱	۱۷/۷۵	۳۷/۵	۵۷
تعداد صندلی	۴۱/۵۶	۲۷/۲۴	۲۲	۳۶	۵۱/۷۵

با استفاده از داده‌های جدول ۳ و جدول ۱، جدول ۴ به دست آمد.

[Downloaded from publij.ir on 2024-03-29]

[DOR: 20.1001.1.26455730.1389.16.1.4.3]

جدول ۴. مقادیر نسبت‌های T برای مقایسهٔ ۹ استاندارد در کتابخانه‌های استان کرمانشاه با ۹ استاندارد کتابخانه‌های درجه ۳، ۴، ۵ و ۶ دیانی (۱۳۷۴)

استانداردها	درجهٔ کتابخانه			
	۳	۴	۵	۶
ساعات کار در روز	-۱/۲۱۷	-۱/۱۱۳	-۱/۰۱	*۲/۴۲
مساحت کل	-۱/۳۶۲	-۱/۵۲۵	۰/۹۱	*-۱/۳۴۸
مساحت زیربنا	*-۳/۰۱	*-۲/۰۲	۱/۵	*۵/۶۷
تعداد کتب	*-۳/۶۴۵	-۰/۶۷۲	۰/۷۷۱	*۴/۰۳
افزایش سالیانهٔ کتاب	*۹/۰۷۸	*۹/۰۱۲	*۱۱/۰۰۴	*۱۱/۵۹
تعداد اعضاء	*-۳/۶۵۹	*-۲/۰۸	-۰/۹۲۹	*۲/۹۱
تعداد کارکنان	*-۳/۰۴۷	*-۳/۷۰۸	-۱/۲۵	*۲/۲۴۵
تعداد قفسه	*۰/۱۹۸	۱/۴۰۴	*۱/۹۷	*۲/۵۸
تعداد صندلی	*-۴/۰۸۳	*-۳/۸۱۵	-۰/۸۸	*۲/۱۴
T جدول با توجه به n نمونه‌های مورد مقایسه	۱/۷۰۶ N=28	۱/۷۰۳ N=29	۱/۶۷۸۸ N=50	۱/۱۸۶۵ N=61

موارد ستاره‌دار (در سطح P< ۰/۰۵) داری اختلاف معنی‌دار هستند. توضیح اینکه t به دست آمده در صورتی معنادار است که قدرمطلق آن از t جدول بزرگ‌تر باشد. علامت مثبت معنی‌دار نشان‌دهندهٔ آن است که استاندارد مربوط به کتابخانه‌های استان کرمانشاه از استاندارد کتابخانه‌های درجهٔ مورد مقایسه برتر است و علامت منفی معنی‌دار بدین معناست که استاندارد مربوط به کتابخانه‌های استان کرمانشاه از استاندارد کتابخانه‌های درجهٔ مورد مقایسه پایین‌تر است.

چون داده‌های خام در تحقیق دیانی قابل دسترس نبودند، از روش مقایسهٔ میانگین‌های مستقل با N نابرابر استفاده شد. (N مربوط به نمونه‌های پژوهش دیانی در دسترس بود). برای این کار از فرمول t گروهای مستقل با n نابرابر استفاده شده است که فرمول آن به قرار زیر بوده است:

[Downloaded from publij.ir on 2024-03-29]
[DOR: 20.1001.1.26455730.1389.16.1.4.3]

$$t = \frac{\overline{x_1} - \overline{x_2}}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}}$$

مقدار به‌دست آمده در فرمول جایگزین شد و مقدار t برای مقایسهٔ هر استاندارد استان کرمانشاه با میانگین همان استاندارد در کتابخانه‌های درجه ۳،۴،۵ و۶ محاسبه شد. بر اساس داده‌های جدول ۴ کتابخانه‌های استان کرمانشاه بر اساس استاندارد دیانی در تحلیل‌کلان دارای وضعیت زیر هستند:

در مقایسه با کتابخانه‌های درجه ۶، به‌جز در یک استاندارد (مساحت کل) در بقیهٔ استانداردها میانگین کتابخانه‌های استان کرمانشاه بالاتر ارزیابی شد. در مقایسه با کتابخانه‌های درجه ۵، در دو استاندارد (افزایش سالیانهٔ کتاب و تعداد قفسه) بالاتر از کتابخانه‌های درجه ۵ قرار داشتند. در بقیهٔ هفت استاندارد تفاوت معنادار نیست و می‌توان گفت در یک سطح قرار داشتند.

در مقایسه با کتابخانه‌های درجه ۴، میانگین کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه در ۴ استاندارد (زیربنا، تعداد اعضاء،تعداد کارکنان و تعداد صندلی)در جایگاهی پایین‌تر از کتابخانه‌های درجه ۴ قرار داشتند و در یک استاندارد (افزایش سالیانهٔ کتاب) بالاتر از کتابخانه‌های درجه ۴ قرار داشتند و در ۴ استاندارد باقیمانده تفاوت معنادار نبود و در یک سطح قرار داشتند.

در مقایسه با کتابخانه‌های درجه ۳ ، کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه در ۵ استاندارد (زیربنا، تعدادکتاب، تعداد کارکنان، تعداد صندلی و تعداد اعضاء) در جایگاهی پایین‌تر از کتابخانه‌های درجه ۳ بودند. در دو استاندارد (افزایش سالیانهٔ کتاب و تعداد قفسه) بالاتر از کتابخانه‌های درجه ۳ قرار داشتند و در دو استاندارد اختلاف معنادار نبود و در یک سطح قلمداد شدند.

طی تحلیل خرد، تک‌تک کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه با میانگین کل استان کرمانشاه و استاندارد دیانی برای کتابخانه‌های درجهٔ ۳، ۴، ۵، و ۶ مقایسه شدند. در این بخش دو مقایسه صورت گرفته است که هر دو مقایسه در یک جدول آورده شده‌اند[1]؛

---

۱. به منظور جلوگیری از طولانی شدن مقاله تنها ۶ نمونه از این جدول‌ها آورده شده است. برای کسب اطلاعات بیشترمی‌توان به اصل طرح پژوهشی مراجعه‌کرد: سهیلی، فرامرز (۱۳۸۸). *بررسی وضعیت کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه بر اساس طبقه‌بندی دیانی: شناخت موانع احتمالی و ارائه راهکارها*. طرح پژوهشی دانشگاه پیام نور مرکز کرمانشاه، کرمانشاه.

[Downloaded from publij.ir on 2024-03-29]
[DOR: 20.1001.1.26455730.1389.16.1.4.3]

جدول ۵. وضعیت کتابخانهٔ عمومی شهید آوینی شهرستان کرمانشاه

کتابخانه شهید آوینی														
استانداردها	مقادیر	وضعیت کتابخانه در مقایسه با استان کرمانشاه						وضعیت کتابخانه در مقایسه با استاندارد دیانی						
			چارک اول		میانه		چارک سوم			چارک اول		میانه		چارک سوم	
ساعات کار در روز	۱۲						*							درجه ۳	
مساحت کل	۱۵۰۰							*					درجه ۶		
مساحت زیربنا	۷۵۰							*					درجه ۴		
تعداد کتب	۶۵۰۰۰							*							درجه۳
افزایش سالیانهٔ کتاب	۲۰۰۰							*							درجه ۳
تعداد اعضاء	۳۵۰۰							*							درجه ۳
تعداد کارکنان	۵							*						درجه ۳	
تعداد قفسه	۱۱۰							*							درجه ۳
تعداد صندلی	۲۸					*							درجه ۶		

الف) در سطح استان: در ۷ استاندارد بالاتر از چارک سوم استان قرار دارد. در یک استاندارد هم‌تراز چارک سوم استان است و در یک استاندارد بین چارک اول و میانه استان قرار دارد.

ب) در سطح کشور: از نظر ساعات کار روزانه، تعداد کتب، افزایش سالیانهٔ کتاب، تعداد اعضاء، تعداد کارکنان و تعداد قفسه هم‌تراز کتابخانه‌های درجه ۳ بوده و از نظر مساحت زیربناء هم‌تراز کتابخانه‌های درجه ۴، و از لحاظ مساحت کل و تعداد صندلی هم‌تراز کتابخانه‌های درجه ۶ است.

جهت حرکت: این کتابخانه هم در سطح استان و هم کشور در بسیاری از استانداردها در سطح مطلوبی قرار دارد اما در عین حال نیاز به هماهنگی و حفظ تعادل برای افزایش همهٔ استانداردها را برای رسیدن به درجه‌های بالاتر دارد. همچنین لازم است برای افزایش تعداد صندلی، مساحت کل و مساحت زیربنا تلاش بیشتری صورت گیرد.

[Downloaded from publij.ir on 2024-03-29]

[DOR: 20.1001.1.26455730.1389.16.1.4.3]

جدول ۶. وضعیت کتابخانهٔ عمومی روستای میانراهان (شهرستان صحنه)

روستای میانراهان																
استانداردها	مقادیر	وضعیت کتابخانه در مقایسه با استان کرمانشاه						وضعیت کتابخانه در مقایسه با استاندارد دیانی								
			چارک اول		میانه		چارک سوم		چارک اول		میانه		چارک سوم	
ساعات کار در روز	۸			*								درجه ۶		
مساحت کل	۶۵۰			*								درجه ۵		
مساحت زیربنا	۲۵۰			*								درجه ۵		
تعداد کتب	۷۹۹۳			*							درجه ۵			
افزایش سالیانهٔ کتاب	۵۰۰			*										درجه ۳
تعداد اعضاء	۱۷۵			*						درجه ۶				
تعداد قفسه	۱۸			*							درجه ۶			
تعداد صندلی	۲۴			*						درجه ۶				
تعداد کارکنان	۱			*							درجه ۶			

الف) در سطح استان: در تمام ۹ استاندارد بین چارک اول و میانهٔ استان قرار دارد.

ب) در سطح کشور: از نظر افزایش سالیانهٔ کتاب هم‌تراز کتابخانه‌های درجه ۳، از نظر مساحت زیربنا، مساحت کل، و تعداد کتب هم‌تراز کتابخانه‌های درجه ۵ و از نظر تعداد کارکنان، تعداد صندلی، تعداد قفسه و ساعات کار روزانه هم‌تراز کتابخانه‌های درجه ۶ می‌باشد

جهت حرکت: بهتر است برای افزایش تعداد کارکنان، ساعات کار، تعداد قفسه، تعداد کتب، تعداد صندلی، مساحت زیربنا و مساحت کل به‌منظور رسیدن به کتابخانه‌های دارای درجهٔ بالاتر تلاش صورت گیرد.

[Downloaded from publij.ir on 2024-03-29]
[DOR: 20.1001.1.26455730.1389.16.1.4.3]

جدول ۷. وضعیت کتابخانهٔ عمومی امیرکبیر شهرستان کرمانشاه

امیر کبیر														
استانداردها	مقادیر	وضعیت کتابخانه در مقایسه با استان کرمانشاه						وضعیت کتابخانه در مقایسه با استاندارد دیانی						
			چارک اول		میانه		چارک سوم			چارک اول		میانه		چارک سوم
ساعات کار در روز	۱۲						*							درجه ۳
مساحت کل	۱۱۳	*							درجه ۶					
مساحت زیربنا	۱۱۳	*									درجه ۶			
تعداد کتب	۱۴۰۰۰							*					درجه ۳	
افزایش سالیانهٔ کتاب	۷۰۰				*									درجه ۳
تعداد اعضاء	۳۰۰۰							*					درجه ۳	
تعداد قفسه	۵۰					*							درجه ۴	
تعداد صندلی	۲۲		*								درجه ۶			
تعداد کارکنان	۴							*					درجه ۳	

الف) در سطح استان: در دو استاندارد پایین‌تر از چارک اول استان، در یک استاندارد هم‌تراز چارک اول استان، در یک استاندارد در میانهٔ استان، در یک استاندارد چارک سوم استان و در سه استاندارد بالاتر از چارک سوم استان قرار دارد.

ب) در سطح کشور: در پنج استاندارد هم‌تراز کتابخانه‌های درجه ۳، در تعداد قفسه هم‌تراز درجه ۴ و در تعداد صندلی و مساحت کل و زیربنا هم‌تراز کتابخانه‌های درجه ۶ قرار دارد.

جهت حرکت: این کتابخانه در بسیاری از استانداردها در سطح استان و کشور وضعیت مطلوبی دارد اما برای رسیدن به کتابخانه‌های درجه ۱ و ۲، به هماهنگی و حفظ تعادل و نیز افزایش در استانداردهای تعداد صندلی، مساحت زیربنا و مساحت کل نیاز است.

[Downloaded from publij.ir on 2024-03-29]
[DOR: 20.1001.1.26455730.1389.16.1.4.3]

جدول ۸. وضعیت کتابخانهٔ عمومی شهید مدرس شهرستان کرمانشاه

مدرس														
استانداردها	مقادیر	وضعیت کتابخانه در مقایسه با استان کرمانشاه							وضعیت کتابخانه در مقایسه با استاندارد دیانی					
			چارک اول		میانه		چارک سوم			چارک اول		میانه		چارک سوم	
ساعات کار در روز	۱۲					*							درجه ۳	
مساحت کل	۶۰۰			*							درجه ۵			
مساحت زیربنا	۲۲۵			*						درجه ۵				
تعداد کتب	۷۴۷۵			*						درجه ۵				
افزایش سالیانهٔ کتاب	۵۵۰			*										درجه ۳
تعداد اعضاء	۱۱۴	*							درجه ۶					
تعداد قفسه	۱۵	*								درجه ۶				
تعداد صندلی	۴۰				*						درجه ۵			
تعداد کارکنان	۱			*								درجه ۶		

الف) در سطح استان: در دو استاندارد پایین تر از چارک اول استان، در پنج استاندارد بین چارک اول و میانه استان، در یک استاندارد بین میانه و چارک سوم استان، و در یک استاندارد در چارک سوم استان قرار دارد.

ب) در سطح کشور: در دو استاندارد افزایش سالیانهٔ کتاب و ساعات کار روزانه هم‌تراز کتابخانه‌های درجه ۳، از نظر تعداد صندلی، تعداد کتب، مساحت زیربنا و مساحت کل هم‌تراز کتابخانه‌های درجه ۵، و از نظر تعداد کارکنان، تعداد قفسه و تعداد اعضا هم‌تراز کتابخانه‌های درجه ۶ می‌باشد.

[Downloaded from publij.ir on 2024-03-29]

[DOR: 20.1001.1.26455730.1389.16.1.4.3]

جهت حرکت: تلاش شود تا با افزایش تعداد صندلی، تعداد کتب و مساحت زیربنا به سطح کتابخانه‌های درجه ۴ برسد و از نظر استانداردهای تعداد قفسه و اعضا به سمت کتابخانه‌های درجه ۵ حرکت نماید.

جدول ۹. وضعیت کتابخانهٔ عمومی ابن‌سینا شهرستان صحنه

ابن‌سینا															
استانداردها	مقادیر	وضعیت کتابخانه در مقایسه با استان کرمانشاه							وضعیت کتابخانه در مقایسه با استاندارد دیانی						
		چارک اول		میانه		چارک سوم			چارک اول		میانه		چارک سوم		
ساعات کار در روز	۱۲					*								درجه۳	
مساحت کل	۸۳۴				*							درجه۵			
مساحت زیربنا	۳۵۴				*							درجه۴			
تعداد کتب	۱۱۷۰۶				*								درجه۴		
افزایش سالیانهٔ کتاب	۸۰۰				*										درجه۳
تعداد اعضاء	۱۰۰۰						*						درجه۴		
تعداد قفسه	۵۱				*								درجه۴		
تعداد صندلی	۴۵				*								درجه۵		
تعداد کارکنان	۲			*							درجه۵				

الف) در سطح استان: این کتابخانه در یک استاندارد در میانهٔ استان، در ۶ استاندارد بین میانه و چارک سوم استان و در یک استاندارد بالاتر از چارک سوم استان قرار دارد.

ب) در سطح کشور: این کتابخانه در دو استاندارد ساعات کار روزانه و افزایش سالیانهٔ کتاب هم‌تراز کتابخانه های درجه ۳، تعداد قفسه، تعداد اعضاء، تعداد کتب و مساحت زیربناء همتراز کتابخانه های درجه ۴ و در استانداردهای تعداد کارکنان، تعداد صندلی و مساحت کل در سطح کتابخانه‌های درجه ۵ می‌باشد.

[Downloaded from publij.ir on 2024-03-29]

[DOR: 20.1001.1.26455730.1389.16.1.4.3]

جهت حرکت: این کتابخانه با افزایش تعداد قفسه، تعداد اعضا، تعداد کتب و مساحت زیربنا به سمت کتابخانه‌های درجه ۳ پیش رود و تلاش شود تا با ارتقاء تعداد کارکنان، تعداد صندلی و مساحت کل به سمت کتابخانه‌های درجه ۴ سوق یابد.

جدول۱۰:وضعیت کتابخانه عمومی شهید بهشتی شهرستان کرمانشاه

شهید بهشتی														
استانداردها	مقادیر	وضعیت کتابخانه در مقایسه با استان کرمانشاه							وضعیت کتابخانه در مقایسه با استاندارد دیانی					
			چارک اول		میانه		چارک سوم			چارک اول		میانه		چارک سوم
ساعات کار در روز	۱۳							*					درجه ۳	
مساحت کل	۱۷۰۰							*				درجه۴		
مساحت زیربنا	۷۰۰							*				درجه ۳		
تعداد کتب	۱۷۸۰۰							*				درجه ۳		
افزایش سالیانهٔ کتاب	۱۰۰۰						*						درجه ۳	
تعداد اعضاء	۲۴۰۰							*				درجه ۳		
تعداد قفسه	۱۰۳							*					درجه ۳	
تعداد صندلی	۴۰					*						درجه ۵		
تعداد کارکنان	۳							*				درجه ۴		

الف) در سطح استان: این کتابخانه در یک استاندارد بین میانه و چارک سوم استان، در یک استاندارد در چارک سوم استان و در ۷ استاندارد بالاتر از چارک سوم استان قرار دارد.

ب) در سطح کشور: این کتابخانه در شش استاندارد تعداد قفسه، تعداد اعضاء، افزایش سالیانهٔ کتاب، تعداد کتاب، مساحت زیربنا و ساعات کار هم‌تراز کتابخانه‌های درجه ۳ و در استانداردهای تعداد کارکنان و مساحت کل هم‌تراز کتابخانه‌های درجه ۴، و در استاندارد تعداد صندلی هم‌تراز کتابخانه‌های درجه ۵ است.

[Downloaded from publij.ir on 2024-03-29]
[DOR: 20.1001.1.26455730.1389.16.1.4.3]

جهت حرکت: این کتابخانه در تعداد زیادی از استانداردها در مقایسه با استان و کشور وضعیت مطلوبی دارد. با حفظ موقعیت فعلی باید تلاش شود تا به کتابخانه‌های دارای درجهٔ بالاتر برسد و همچنین تلاش شود تا تعداد کارکنان و تعداد صندلی‌ها و مساحت کل نیز به سمت کتابخانه‌های درجه ۳ پیش رود.

نتیجه‌گیری

به‌طور کلی میانگین کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه از لحاظ ساعات کار روزانه و افزایش سالیانهٔ کتاب هم‌تراز و بالاتر از کتابخانه‌های درجه ۳ (استاندارد پیشنهادی دیانی) قرار دارند و از لحاظ این استانداردها از وضعیت مطلوبی برخوردارند. از لحاظ مساحت کل و مساحت زیربنا در وضعیت مطلوبی به سر نمی‌برند و مساحت این کتابخانه‌ها بسیار کم و در مقایسه با کشور در سطح پایینی می‌باشند و این همت مسئولان این استان را می‌طلبد تا با احداث کتابخانه‌های جدید با مساحت بیشتر، این مشکل عمدهٔ کتابخانه‌های عمومی را برطرف نمایند. شرایط موجود کتابخانه‌های استان کرمانشاه پیامدهای منفی برای خدمات کتابخانه‌های یاد شده در بر خواهد داشت و می‌تواند عامل بازدارنده‌ای محسوب شود. این مانع هم بر کارکنان و هم بر کاربران تأثیر منفی خواهد داشت. در حال حاضر که به‌طور کلی در کشور ما، سرانهٔ مطالعه در سطح مورد انتظاری قرار ندارد و مراجعه به کتابخانه در حد انتظار نیست، در صورتی که کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه در وضعیت فعلی باقی بمانند امکان اینکه در دراز مدت مراجعه‌کنندگان موجود نیز کاهش یابد بسیار زیاد می‌باشد. کتابخانه‌های عمومی امروزه جایگاه مهمی در توسعهٔ سواد عمومی و توسعهٔ پایدار هر کشور دارند و یکی از جلوه‌های مردم‌سالاری در هر کشور، کتابخانه‌های عمومی پویا، روزآمد و مجهزمی‌باشد. لذا باید امکانات این کتابخانه‌ها به گونه‌ای باشد تا بتوانند در راستای رسالت و نقشی که این کتابخانه‌ها در امر توسعهٔ فرهنگی، بالا بردن آگاهی عمومی، سواد و... بر عهده دارند، خدماتی در شأن کاربرانشان ارائه نمایند. به‌طور ویژه، استان کرمانشاه به خاطر عوارض به‌جای مانده از جنگ تحمیلی و خسارت‌های وارده و تأثیرات مخرب و منفی آن بر مسائل فرهنگی استان، نیاز ویژه‌ای به تقویت و اولویت بخشیدن به توسعهٔ این کتابخانه‌ها دارد. با این وجود که گام‌های خوبی در این زمینه

[Downloaded from publij.ir on 2024-03-29]

[DOR: 20.1001.1.26455730.1389.16.1.4.3]

برداشته شده است، اما کافی نیست. احداث کتابخانه‌های جدید بر اساس استانداردهای موجود و یا بازسازی کتابخانه‌هایی که از قبل برای کاربری دیگر ساخته و اکنون به‌عنوان کتابخانه از آنها استفاده می‌شود، بخش مهمی از مشکلات فضا را در این کتابخانه‌ها کاهش خواهد داد. با توجه به اینکه کتابخانه‌های عمومی این استان نسبت به همدیگر از لحاظ استانداردهای ۹ گانه در وضعیت‌های متفاوتی هستند، بهتر است مسؤلان استان و نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور بر اساس کمبودهای هر کتابخانه که در تحلیل خُرد این پژوهش (طرح تحقیقاتی اجرا شده در دانشگاه پیام نور کرمانشاه) به آن اشاره شده است، اقدام نمایند تا این کتابخانه‌ها به وضعیت مطلوبی دست یابند.

پیشنهادها

پیشنهاد می‌شود به‌منظور ارتقاء کمی و کیفی این کتابخانه‌ها و رسیدن به سطوح بالاتر استاندارد دیانی، هر یک از کتابخانه‌های مذکور، بر اساس وضعیت موجودشان نسبت به افزایش معیارهای نه‌گانه مورد بررسی اقدام نمایند:

* گسترش ساختمان کتابخانه‌های موجود، احداث کتابخانه‌های جدید در مکان‌های مورد نیاز، ایجاد فضای استاندارد برای کتابخانه‌های عمومی این استان، در نظر گرفتن بخش‌های مختلف کتابخانه در ساخت‌وساز کتابخانه‌ها، تخریب کتابخانه‌های دارای ساختمان قدیمی و احداث ساختمان جدید مطابق با استانداردهای ساختمان کتابخانه؛
* تجهیز کتابخانه به اینترنت، استفاده از فن‌آوری جدید، به‌کارگیری تجهیزات الکترونیکی، استفاده از نرم‌افزارهای مختلف کتابشناسی و .... برای همگام شدن با پیشرفت‌های فن‌آوری؛
* افزایش تجهیزات اصلی و جانبی شامل تعداد صندلی‌ها و میزها در سالن مطالعه، استفاده از کفپوش استاندارد در سالن کتابخانه، افزایش برگه‌دان‌ها، افزایش تعداد رایانه‌ها و وسایل جانبی آنها.

منابع

آقاجانزاده، جمشید (۱۳۷۴). *بررسی وضعیت کتابخانه‌های عمومی استان مازندران*. پایان‌نامهٔ کارشناسی‌ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد شمال، تهران.

[Downloaded from publij.ir on 2024-03-29]
[DOR: 20.1001.1.26455730.1389.16.1.4.3]

ابرامی، هوشنگ (۱۳۸۱). شناختی از دانش‌شناسی. تهران: کتابدار.
احمد لو، علی‌اکبر (۱۳۸۵). *ارزیابی عملکرد کتابخانه‌های عمومی شهر قم از دیدگاه مراجعه‌کنندگان و کارکنان کتابخانه‌ها*. پایان‌نامهٔ کارشناسی‌ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال، تهران.
بیانیهٔ یونسکو دربارهٔ کتابخانه عمومی (۱۳۷۴). ترجمهٔ زهره میرحسینی. *پیام کتابخانه*، ۵ (۱و۲)، ۱۰۸.
بیگدلی، زاهد؛ حسینی، سید مهدی (۱۳۸۰). سنجش کتابخانه‌های عمومی استان کردستان بر اساس استاندارد دیانی (۱۳۷۴). *فصلنامهٔ علمی پژوهشی علوم انسانی دانشگاه الزهرا(س)*، ۱۱ (۳۹)، ۴۵-۲۱.
دیانی، محمدحسین؛ سقاءپیرمرد، کبری (۱۳۷۴). استانداردهای کمی برای کتابخانه‌های عمومی با نگاهی به کتابخانه‌های عمومی خوزستان. *مجلهٔ علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه شهید چمران اهواز*، ۳ (۱و۲)، ۷۵-۵۱.
سهیلی، فرامرز (۱۳۸۸). *بررسی وضعیت کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه بر اساس طبقه‌بندی دیانی: شناخت موانع احتمالی و ارائه راهکارها*. طرح پژوهشی دانشگاه پیام نور کرمانشاه، کرمانشاه.
فدراسیون بین‌المللی انجمن‌های کتابداری (ایفلا) (۱۳۶۸). *رهنمودهایی برای کتابخانه‌های عمومی*. ترجمهٔ رحمت‌الله فتاحی. مشهد: موسسه چاپ و انتشارات آستان قدس رضوی.
فیروز، علی (۱۳۷۶). *بررسی وضعیت کتابخانه‌های عمومی استان آذربایجان غربی*. پایان‌نامهٔ کارشناسی‌ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال، تهران.

به این مقاله این‌گونه استناد کنید:
سهیلی، فرامرز (۱۳۸۹). سنجش کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه بر اساس استاندارد دیانی (۱۳۷۴). *تحقیقات اطلاع‌رسانی و کتابخانه‌های عمومی*، ۱۶ (۱)،۶۳- ۸۳ .

[Downloaded from publij.ir on 2024-03-29]
[DOR: 20.1001.1.26455730.1389.16.1.4.3]